

1. 9. 2010

A7-0223/1

Pozměňovací návrh 1

Mary Honeyball

za skupinu S&D

Jean-Marie Cavada

za skupinu PPE

Morten Løkkegaard

za skupinu ALDE

Zpráva

A7-0223/2010

Morten Løkkegaard

Žurnalistika a nové sdělovací prostředky – vytvoření veřejné sféry v Evropě
2010/2015(INI)

Návrh usnesení (čl. 157 odst. 4 jednacího řádu), kterým se nahrazuje nelegislativní návrh usnesení A7-0223/2010

Usnesení Evropského parlamentu o žurnalistice a nových médiích – vytváření evropské veřejné sféry

Evropský parlament,

- s ohledem na hlavu II Smlouvy o Evropské unii,
- s ohledem na články 11, 41 a 42 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise nazvané „Partnerství pro komunikaci o Evropě“ podepsané dne 22. října 2008¹,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 2. dubna 2008 nazvané „Debate Europe – Využití zkušeností získaných v rámci ‚Plánu D pro demokracii, dialog a diskusi‘“ – KOM(2008) 158
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. dubna 2008 nazvané „Komunikace o Evropě prostřednictvím audiovizuálních médií“ (SEK(2008) 506),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. prosince 2007 nazvané „Internetová komunikace o Evropě – zapojení občanů“ (SEK(2007) 1742),
- s ohledem na pracovní dokument Komise ze dne 3. října 2007 nazvaný „Návrh interinstitucionální dohody o partnerství pro komunikaci o Evropě“ (KOM(2007) 569),
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1904/2006/ES ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí program Evropa pro občany na podporu aktivního

¹ Úř. věst. C 13, 20.1.2009, s. 3.

evropského občanství na období 2007–2013¹,

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 1. února 2006 nazvané „Bílá kniha o evropské komunikační politice“ (KOM(2006) 35),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 16. listopadu 2006 o Bílé knize o Evropské komunikační politice²,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 13. října 2005 nazvané „Příspěvek Komise k období pro úvahu a poté: Plán D pro demokracii, dialog a diskusí (KOM(2005) 494),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 12. května 2005 o realizaci informační a komunikační strategie EU³,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělání (A7–0223/2010),
- A. vzhledem k tomu, že přístup občanů k informacím a komunikace mezi tvůrci politik a voliči jsou ústředními prvky našich společností se zastupitelskou demokracií a jsou základní podmínkou pro to, aby občané mohli uplatňovat své právo na plnou a informovanou demokratickou účast na veřejném životě, ať už ve svých členských státech nebo na úrovni EU,
- B. vzhledem k tomu, že občané mají právo být informováni o EU a jejích konkrétních projektech, vyjádřit svůj názor na EU a být vyslyšeni; vzhledem k tomu, že úkolem osob pověřených komunikací je konkrétně tento dialog usnadnit,
- C. vzhledem k tomu, že poslední evropské volby nezvrátily trend klesající účasti voličů, což ukazuje na nutnost pokračovat v úsilí o překonání odstupů mezi EU a evropskými občany,
- D. vzhledem k tomu, že existují pádné důkazy o tom, že občané jsou nedostatečně informováni o politikách a záležitostech EU, přestože si přejí být informováni lépe, což se odrazilo ve výsledcích různých průzkumů Eurobarometru; vzhledem k tomu, že podle těchto průzkumů je nedostatek informací jedním z hlavních důvodů, proč se občané neúčastní voleb do orgánů EU a proč jim nedůvěřují,
- E. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva poskytla Parlamentu více pravomocí při rozhodování o záležitostech EU, a je proto ještě důležitější, aby občané EU znali práci svých volených zástupců,
- F. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva zavádí novou formu spolupráce občanů při utváření politik EU, evropskou občanskou iniciativu; vzhledem k tomu, že přístup občanů k informacím a jejich zásadní porozumění jsou základními prvky úspěchu evropské občanské iniciativy,

¹ Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 32.

² Úř. věst. C 314 E, 21.12.2006, s. 369.

³ Úř. věst. C 92 E, 20.4.2006, s. 403.

- G. vzhledem k tomu, že veřejnou sféru lze chápat jako prostor, kde všichni občané EU a nejrůznější skupiny obyvatelstva mohou snadněji porozumět veřejným politikám a diskutovat o nich, aby byla jejich očekávání lépe naplněna, a vzhledem k tomu, že je nutné, aby se veřejná sféra stala nejen místem, kde je možno získat informace, ale i místem nabízejícím široké konzultace, jež překračují hranice jednotlivých členských států a podporují utváření společného zájmu v celé EU,
- H. vzhledem k tomu, že pojem „nová média“ označuje digitální informační a komunikační technologie, které jsou uspořádány v sítích; vzhledem k tomu, že tyto nové technologie usnadňují šíření informací a rozmanitých názorů a umožňují utváření demokracie, která je více založená na diskusi; vzhledem k tomu, že elektronická sociální média vytvářejí nové formy publika, které jsou fyzicky rozptýlené, ale spojuje je společný zájem o stejné téma, s potenciálem vytvářet nové nadnárodní veřejné sféry,
- I. vzhledem k tomu, že využití platforem sociálních médií v předvolební kampani k evropským volbám v roce 2009 úspěšně zvýšilo počet aktivních uživatelů, zejména mezi mladými lidmi,
- J. vzhledem k tomu, že způsob, jakým mladí lidé vnímají a využívají sdělovací prostředky, se změnil; vzhledem k tomu, že mladí lidé široce využívají nové technologie jako způsob komunikace,
- K. vzhledem k tomu, že vytváření evropské veřejné sféry úzce souvisí s existencí celoevropských nebo nadnárodních mediálních struktur; vzhledem k tomu, že v současnosti neexistuje žádná zastřešující evropská veřejná sféra, ale vzhledem k tomu, že existují velmi aktivní národní veřejné sféry, mezi nimiž je třeba vytvářet synergie, například podle vzoru francouzsko-německé televizní stanice Arte,
- L. vzhledem k tomu, že podle protokolu k Amsterodamské smlouvě o systému veřejnoprávního vysílání v členských státech¹ jsou za definici a vytvoření pravidel pro provozovatele veřejnoprávního vysílání odpovědné členské státy,
- M. vzhledem k tomu, že právní předpisy upravující mediální trh se v jednotlivých členských státech značně liší a je třeba je respektovat,
- N. vzhledem k tomu, že vnitrostátní sdělovací prostředky, a zejména provozovatelé veřejnoprávního vysílání, mají zvláštní odpovědnost za důkladné informování občanů o politickém rozhodování a veřejné správě, což by mělo být rozšířeno na záležitosti EU,
- O. vzhledem k tomu, že zlepšování znalostí občanů o EU vyžaduje, aby studia EU byla zařazena do vzdělávacích programů,
- P. vzhledem k tomu, že žurnalistika je významným měřítkem demokracie a měla by zajistit volný přístup k pluralitnímu projevu; vzhledem k zásadnímu významu sdělovacích prostředků a novinářů v procesu evropské integrace,
- Q. vzhledem k tomu, že má-li být EU v očích občanů členských států legitimní, musí

¹ Úř. věst. C 340, 10.11.1997, s. 109.

podporovat zřizování nadnárodních sdělovacích prostředků schopných obohatit Evropu o nový demokratický a nezávislý rozměr a zároveň posílit pravidla pro pluralismus a proti koncentraci vlastnictví sdělovacích prostředků,

- R. vzhledem k tomu, že příchod nových komunikačních nástrojů změnil celé odvětví žurnalistiky a mediálního průmyslu, přiměl je přehodnotit tradiční přístupy uplatňované v tomto odvětví a umožnil všem vytvářet a sdílet obsah na blozích; vzhledem k tomu, že sociální sítě se staly ústřední součástí sítě Web 2.0, změnily zvyky a obohatily zpravodajství o nový rozměr, neboť stále větší počet novinářů využívá tyto sítě jako zdroj informací nebo jako způsob jejich šíření, vzhledem k tomu, že sociální média nacházejí své uplatnění při provádění průzkumu a při sestavování určitých typů článků a že je novináři využívají k publikaci, sdílení a propagaci svých článků,
1. vychází z předpokladu, že cílem orgánů EU musí být společné vytvoření evropského veřejného prostoru, na němž mají možnost podílet se všichni občané EU a jehož podstatou je volný a bezplatný přístup ke všem veřejným informacím Komise, Rady a Parlamentu ve všech jazycích EU;
 2. vítá společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise nazvané „Partnerství pro komunikaci o Evropě“ a žádá orgány EU, aby toto prohlášení respektovaly a plnily;
 3. má za to, že o dění v EU musí informovat všechny druhy sdělovacích prostředků, zejména hromadné sdělovací prostředky, a to nestranně, konkrétně a nezávisle, což je jednou ze základních podmínek pro podněcování celoevropské diskuse a pro vytváření evropské veřejné sféry;
 4. konstatuje, že problémem není nedostatek on-line zpráv a informací o EU a o jejich orgánech, ale spíše velké množství informací, které nejsou seřazeny podle důležitosti, což může způsobovat, že příliš mnoho informací má negativní dopad na informovanost; konstatuje, že všechny orgány zveřejnily své vlastní informační platformy, kterým se však nedaří zaujmout širokou veřejnost, protože ve většině případů nejsou dostatečně jasné, atraktivní a srozumitelné, často proto, že používají příliš odborný jazyk, jenž lidi, kteří nejsou obeznámeni s evropskými záležitostmi, velmi odrazuje; zastává názor, že je třeba k těmto platformám vytvořit úvodní portál, který občanům umožní pochopit, jak všechny orgány EU fungují;
 5. domnívá se, že základem komunikace by měl být skutečný dialog mezi širokou veřejností a politickými představiteli a poklidná politická diskuse samotných občanů; usiluje o interaktivnější dialog, který se nebude opírat pouze o institucionální komunikaci, jež je často chladná a příliš vzdálená každodennímu životu občanů;
 6. je přesvědčen, že má-li být komunikace efektivní, musí z ní vyplývat, že politická rozhodnutí přijímaná na úrovni EU přímo ovlivňují každodenní život občanů, kteří EU stále považují za příliš vzdálenou na to, aby mohla ovlivňovat řešení jejich konkrétních problémů;
 7. vyzývá Komisi, aby posílila svou komunikační politiku a věnovala jí plnou pozornost v souvislosti s brzkým zahájením opětovného projednávání víceletého finančního rámce pro období po roce 2013;

Členské státy

8. připomíná, že podle nového článku 12 Smlouvy o EU jsou vnitrostátní parlamenty zapojovány do tvorby politik EU dříve, než tomu bylo dosud, a nabádá k tomu, aby tato skutečnost zvýšila úroveň politické diskuse o záležitostech EU v jednotlivých členských státech; zdůrazňuje význam zapojení poslanců národních parlamentů do tvorby politik EU a vítá takové iniciativy, jako je živé zapojení poslanců národních parlamentů do zasedání výborů EP prostřednictvím internetového vysílání;
9. zdůrazňuje významnou úlohu politických stran při utváření názoru veřejnosti na evropskou problematiku; poukazuje na to, že tyto strany hrají vedoucí úlohu při podpoře dialogu a přispívání k evropské veřejné sféře; je toho názoru, že politické strany by měly ve svých programech dát evropským otázkám větší prostor;
10. je přesvědčen, že organizace občanské společnosti hrají v evropské debatě významnou úlohu; je toho názoru, že jejich úloha by měla být posílena cílenými projekty spolupráce v odvětví veřejné komunikace;
11. zdůrazňuje nutnost toho, aby každý členský stát měl specializovaný úřad pro záležitosti EU, jehož úkolem bude vysvětlovat dopady politik EU na místní a regionální úrovni a na úrovni jednotlivých členských států a který bude fungovat jako referenční bod, kam se mohou občané obracet, pokud jde o záležitosti EU;
12. zdůrazňuje, jak je důležité, aby tiskoví pracovníci v zastoupeních Komise a v informačních kancelářích Parlamentu v členských státech byli v oblasti sdělovacích prostředků odborníky, jejichž úkolem je aktivní a viditelné zapojování se do vnitrostátních diskusí o evropských otázkách;
13. poukazuje na to, že proces evropské integrace je nutno mladým lidem více přiblížit, a vyzývá proto členské státy a regiony, aby žákům umožnily seznámit se s orgány EU tím, že problematiku EU zařadí ve větší míře do všech školních osnov, které se zaměří na historické souvislosti, účel a fungování EU, a vyzývá je, aby si na úrovni EU vyměňovaly osvědčené postupy v této oblasti; je přesvědčen, že plné zapojení škol je základním prvkem komunikační politiky EU sloužícím k oslovení a zapojení mladých lidí;

Sdělovací prostředky a EU

14. vítá vzdělávací programy Komise a Parlamentu věnované problematice EU pro novináře a vyzývá k jejich rozšíření, aby byla uspokojena rostoucí poptávka; vyjadřuje znepokojení nad snížením rozpočtových prostředků na komunikační politiku Komise, zejména na program „informace pro sdělovací prostředky“;
15. uznává, že je třeba, aby stanice Euronews rozšířila svou škálu jazyků tak, aby v ní byly zastoupeny jazyky všech členských států EU (a další), a aby tato stanice i nadále sloužila jako model nezávislé televizní žurnalistiky podporující nestrannost zpravodajství, kvalitu svých politik a transparentnost reklamy;
16. zdůrazňuje, že je nezbytně nutné respektovat svobodu a redakční nezávislost sdělovacích prostředků jak na úrovni EU, tak jednotlivých členských států, zejména právo

provozovatelů veřejnoprávního rozhlasového a televizního vysílání plánovat své programy podle vlastního uvážení, neboť jejich programová autonomie představuje základní hodnotu EU a jejího mediálního prostředí a má nesmírný význam pro budování svobodné, otevřené a demokratické společnosti;

17. poukazuje na to, že sociální média mají obrovský potenciál pro oslovení mladých lidí, a vyzývá proto Komisi a Parlament, aby posílily redakčně nezávislé zpravodajství, které je provozováno z dosahu vlivu státu;
18. zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že sdělovací prostředky přispívají k utváření demokratické vůle a veřejného mínění, je třeba disponovat spolehlivými politickými informacemi, a to i v oblasti nových médií; zdůrazňuje, že je třeba podporovat partnerství mezi veřejnými a soukromými sdělovacími prostředky s cílem oslovit širší spektrum veřejnosti;
19. nabádá Komisi a Parlament, aby dále posílily své úsilí zaměřené na školení a zlepšování kvalifikace pracovníků v oblasti komunikačních dovedností, které jim umožní lépe komunikovat s médii a s občany, s cílem zlepšit informační a komunikační systémy orgánů EU; domnívá se, že ke splnění těchto požadavků je nezbytně nutné zaměstnávat více pracovníků z oblasti sdělovacích prostředků;
20. vyzývá Komisi, aby byla přístupná všem způsobům komunikace, aby rozšířila své kontakty s novináři a se sdělovacími prostředky a aby podporovala všechny projekty a iniciativy usilující o lepší informovanost občanů o záležitostech EU;
21. navrhuje, aby Komise podporovala a financovala výměny osvědčených postupů mezi provozovateli vysílání a dalšími pracovníky v oblasti sdělovacích prostředků z různých členských států při pokrývání problematiky EU, včetně školení v odvětví veřejnoprávních a soukromých sdělovacích prostředků;
22. považuje za krajně znepokojivé snižování počtu akreditovaných novinářů v Bruselu a domnívá se, že tento vývoj není ani v zájmu orgánů EU, ani akreditovaných zástupců tisku v Bruselu; žádá proto orgány EU, aby novináře působící v současnosti v Bruselu podpořili tím, že budou se zástupci tisku v Bruselu více spolupracovat a budou k nim přistupovat otevřeněji; v tomto ohledu navrhuje přijmout opatření k usnadnění postupu akreditace novinářů;
23. je potěšen skutečností, že velká řada sdělovacích prostředků a zejména provozovatelů veřejnoprávního vysílání významně investovala do nových interaktivních, nelineárních mediálních služeb dostupných zejména na internetu, prostřednictvím nichž získávají především mladí lidé informace o aktuálních událostech včetně evropské problematiky;
24. uznává, že provozovatelé veřejnoprávního vysílání nejsou jediným nástrojem, který lze použít pro zprostředkování zpráv o EU občanům, jelikož empirické důkazy svědčí o tom, že klíčovým zdrojem zpravodajství o EU jsou také provozovatelé soukromého vysílání, kteří mohou pomoci rozvíjet a podpořit evropskou veřejnou sféru;
25. vítá pilotní projekt k výzkumným grantům pro přeshraniční investigativní žurnalistiku;

zastává názor, že nezávislost členů poroty má zásadní význam pro zajištění redakční nezávislosti;

26. nabádá k tomu, aby byly zejména pro mladé novináře vytvořeny v rámci iniciativy EU programy nabízející školení v oblasti záležitostí EU; domnívá se, že je třeba přijmout opatření, která by novináře podněcovala k tomu, aby pravidelně zveřejňovali zprávy o práci orgánů EU; nabádá členské státy k tomu, aby do svých školních osnov zařadily kurzy žurnalistiky využívající nová média;

Veřejnoprávní sdělovací prostředky

27. zdůrazňuje, že podle Amsterodamského protokolu je vymezení, organizace a financování veřejnoprávního vysílání v rukou členských států; vyzývá proto členské státy, aby v případech, kdy je to vhodné z hlediska redakční nezávislosti a novinářské etiky, zařadily do vysílání zpravodajství o EU;
28. zdůrazňuje, že provozovatelé veřejnoprávního vysílání na vnitrostátní a regionální úrovni mají zvláštní odpovědnost za informování občanů o politikách a tvorbě politik na úrovni EU; v souvislosti s tím zdůrazňuje, že provozovatelé veřejnoprávního vysílání musí kriticky, s plnou redakční nezávislostí zhodnotit své vlastní zpravodajství o EU a v souvislosti s ním si stanovit ambiciózní cíle;
29. zdůrazňuje, že by členské státy měly zajistit nezávislost provozovatelů veřejnoprávního vysílání a že tito provozovatelé odpovídají za pokrytí problematiky EU s ohledem na to, že jejich veřejným účelem je poskytovat informace a podporovat občany a občanskou společnost;
30. zdůrazňuje, že veřejné sdělovací prostředky musí využívat komunikační postupy, které se opírají o nová média, s cílem zvýšit jejich věrohodnost prostřednictvím otevřené účasti veřejnosti; vyzývá provozovatele veřejnoprávního vysílání, aby například vytvářeli on-line fóra s využitím internetového vysílání, kde budou občané moci sledovat rozpravy v národních parlamentech a v Evropském parlamentu a vyměňovat si své názory;

EU v místních sdělovacích prostředcích

31. zdůrazňuje, že je třeba zaručit, aby orgány EU spolupracovaly na zdokonalování komunikace; je toho názoru, že by orgány EU měly napomáhat decentralizaci politiky komunikace EU a jejímu přesunutí na místní a regionální úroveň, aby se jednotlivé úrovně komunikace k sobě vzájemně přiblížily, a měly by nabádat členské státy k tomu, aby lépe informovaly své občany o otázkách souvisejících s EU;
32. žádá Komisi, aby pokračovala ve svém programu pro informování na místní úrovni („Going Local“) s cílem více zviditelnit EU na místní úrovni;
33. bere na vědomí práci Komise s místními rozhlasovými a televizními sítěmi a jejich financování; poukazuje na to, že provozovatelé vysílání musí být plně redakčně nezávislí;

Evropský parlament

34. navrhuje vytvořit dočasnou pracovní skupinu Evropského parlamentu, která posoudí

existující řešení založená na využití nových médií a předloží návrhy, jak navázat meziparlamentní vztahy mezi národními nebo regionálními parlamenty a Evropským parlamentem;

35. uznává rostoucí úlohu národních parlamentů, a tedy i význam informačních středisek Evropského parlamentu v členských státech; poukazuje však na to, že k jejich většímu zviditelnění je nutné upravit jejich činnost tak, aby zahrnovala posilování styků s národními parlamenty, s místními a regionálními orgány a se zástupci občanské společnosti;
36. zdůrazňuje, že je třeba, aby informační kanceláře EP působily místně a poskytovaly cílené informace o rozhodnutích a činnostech Parlamentu široké veřejnosti; navrhuje, aby byla zvážena možnost poskytnout informačním kancelářím větší nezávislost při rozhodování o tom, jak budou s širokou veřejností komunikovat;
37. zastává názor, že by se informační kanceláře Parlamentu v členských státech měly více zasazovat o zapojení sdělovacích prostředků, ať už na úrovni jednotlivých členských států, nebo na úrovni místní a regionální; doporučuje navýšit rozpočtové linie pro informační kanceláře Parlamentu, s konkrétním cílem zlepšit komunikaci;
38. je přesvědčen, že je třeba zhodnotit nákladovou efektivnost EuroParlTV, a to na základě komplexní analýzy hodnocení a toho, jak se jí daří oslovovat veřejnost; je přesvědčen, že by efektivita EuroParlTV měla být zvýšena zlepšením její integrace do internetové strategie Parlamentu a současně příslušnou úpravou jejího postavení, aby se zajistila její redakční nezávislost, a prostřednictvím co nejširšího přístupu televizních stanic a on-line sdělovacích prostředků k jejímu obsahu, chtějí-li jej využít;
39. vítá skutečnost, že součástí ceny Evropského parlamentu za žurnalistiku je kategorie nových médií;

Žurnalistika a nová média

40. naléhavě žádá novináře a další pracovníky sdělovacích prostředků, aby se společně zabývali otázkou evropské žurnalistiky zítřka a aby o ní diskutovali;
41. trvá na tom, aby členské státy předložily skutečné koncepce sdělovacích prostředků EU, které překonají fázi pouhého předávání informací a umožní jim plně přispívat ke kulturní a mnohojazyčné rozmanitosti EU;
42. trvá na tom, že i přesto, že sociální sítě jsou relativně efektivním prostředkem rychlého šíření informací, nejsou vždy schopny poskytnout záruku spolehlivosti, kterou bychom od nich očekávali, a nemohou být považovány za profesionální sdělovací prostředky; zdůrazňuje, že způsob, jakým jsou zpracovávány údaje na platformách sociálních sítí, je velmi často rizikový a může vést k závažnému porušení novinářské etiky; proto je třeba využívat tyto nové nástroje obezřetně; zdůrazňuje, že je třeba vypracovat etický kodex týkající se nových médií;
43. připomíná, že změny způsobu provozování novinářské profese otevírají cesty otevřenějším a angažovanějším sdělovacím prostředkům, které slouží čím dál lépe

informovaným komunitám, ale že při uskutečňování těchto cílů je třeba mít na paměti obecný zájem žurnalistiky a zachování postavení novinářů;

44. zdůrazňuje, že je třeba, aby se novináři a ostatní pracovníci sdělovacích prostředků i nadále přizpůsobovali ve svém povolání neustálým změnám, aby využívali výhod, které jim nabízejí sociální sítě, jež jim nepochybně umožňují rozšiřovat znalosti a podporují jistý druh „monitorování webu“; poukazuje se zájmem na to, že navzdory nezvratnému jevu v podobě příchodu sociálních sítí neztrácí žurnalistika svou úlohu spočívající v poskytování informací o aktuálním dění, neboť novináři využívají těchto sítí jakožto vysoce bohatých a rozmanitých zdrojů k podrobnému zkoumání a ověřování skutečností, čímž pomáhají vytvářet nový model participativní žurnalistiky a podporují šíření informací;
45. zdůrazňuje, že novináři hrají při zpracování obrovského množství informací v moderní společnosti zásadní úlohu, protože jako jediní mohou díky své profesionalitě, etice, schopnostem a věrohodnosti informacím skutečně prospět, totiž vysvětlit aktuální dění; poukazuje na to, že kvalitu a nezávislost sdělovacích prostředků lze zajistit pouze prostřednictvím přísných profesních a společenských norem;

o

o o

46. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

Or. en